

rečemo gledé na obliko — vsaj večinoma lahko, da sta nekaki izjemi. »Rafaelova« vsebina je res izvrstna in ne morem dovolj pohvaliti pisatelja, da je podal naši odrasli mladini takega tovariša proti nebesom. Mladim in odraslim čitateljem priporočamo prav toplo »Rafaela«; pisatelju pa želimo, da bi se knjiga kmalu pokazala v drugi izdaji.

„**Hoja za Marijo Devico**“ ali posne-manje njenih čednostij. Po P. Sebastijanu Zajlerju, premonstratencu, posnel B. Bartol, duhovnik. Na svetlo dala družba sv. Mohora v Celovcu, Drugi natis, 1890. Tiskarna družbe sv. Mohora v Celovcu. Cena mehko vezanemu iztisu za ude 40 kr., za neude 50 kr. Veznina stane še posebej za popolnoma v prtu vezan iztis 40 kr., v usnju z rudečo obrezo 50 kr. in v usnju z zlato obrezo 60 kr. Po pošti sprejet iztis 10 kr. več. — To je udom družbe sv. Mohora znana knjiga, ki je tu v drugem natisu. Radi omenjamo, da je poleg izvrstne vsebine tudi jezikovna oblika pravilna in lepa.

HRVATSKO SLOVSTVO.

(Konec.)

Znani narod, katerega je previdnost božja razkropila po celem svetu in s katerega člani so tudi Hrvati lepó obdarjeni, pohvali se lahko s posebno bistrim umom, če je treba zadovoljiti volji in željam čitateljstva. Tudi izdajatelj »Dom i svet«-a — vreden sin svojega naroda — je spoznal, kaj naj podaje svojim čitateljem, da bodo zadovoljni. On je brzo spoznal, da bi strogo leposlovni list izdajatelju ne koristil mnogo, pa je zato utemeljil list, kateri bi bil nekako v sredini — niti bel, niti črn, kateri bi pa vendar nosil lahko ime leposlovnega lista. In evo ga »Dom i svet«-a! Žalostna osoda zadela je dakako najpopreje pésmice, katere so vendar prave hčerke lepega slovstva, ker one so bile že v početku in so še vedno povse izključene iz »Dom i svet«-a. Dakako, takovo blago je drago, a niti jih srednje naobraženi neznam kako slastno ne čitajo. Širje polje pa je ostalo romanom in povestim, katere so si osvojile malone celi »Dom i svet« od prve strani pa do zadnjih dveh. Vendar tudi tukaj je trebalo bistrega očesa. Dasi se povesti, zlasti romani, radi čitajo, vendar se čitateljstvo ne bi zadovoljilo s kakovimi klasičnimi, npravstveno pisanimi povestmi, nego jih je treba začiniti z obilno mero npravstvenosti, katere je sedaj posebno v navadi, a k temu morajo biti tudi »srce dirateljni« — v srcé segajoči, ker drugače ne bi dosegli nobenega uspeha. In res, v »Dom i svet«-u najdeš obilo takovih romanov, kateri ne samó ne blaže srca, nego je trujejo s pogubnimi strastmi, takó, da se je celó neki učeni protestant čudil, da se nihče ne ustavi takemu listu. Ti rečeš morda, da preveč črno gledam in pa da je glavno, da tudi naobraženi svet, posebno pa krasni spol ljubi hrvatsko knjigo: ali odgovarjam, da je bolje, ničesar ne čitati, kakor pa čitati tako kvarljive stvari. Res se bode »Dom i svet« omilil morda kakovi stari, zapuščeni gospici, katere v svoji sobici prebira »Romanbibliotek«-o in vsaki čas

pogleduje na okno, ali se ne bliža zaželeni vitez in ji donša srce v naročju, vendar vprašam, kateri pošteni oče in katera skrbna mati bodeta dopustila svojim otrokom — tudi če so že v mladeniški dobi — da čitajo onakove stvari, kakor so Kumičićeve: »Saveznice«, njegova »Otrovana srca«, katere izhajajo v letošnjem »Dom i svet«-u in mnoge druge stvari, ali bolje smeti, katere se prevajajo iz slovstev drugih narodov. Rad priznavam, da je Evgen Kumičić (Jenio Sisolski) nenavadno darovit in plodovit pisatelj, vendar zakaj opisuje vedno izgubljene, gnjusne in zlobne ljudi, kateri plavajo v človeških strastih? Kaj ni še vedno dobrih ljudij na svetu? Jako se moti, če méni, da bode s svojimi povestmi vzdignil pale in otel izgubljene; njegove povesti pripravljale bodo novih žrtev, trovale mlada srca in vzbujevale strasti — ako bode tako pisal, kakor je do sedaj.

Za povestmi se vrsté smešnice, a za smešnicami opis slik, s katerimi se »Dom i svet« posebno ponaša. Slik ima »Dom i svet« obilo, v vsaki številki donese jih osem do deset. Slike predstavljajo obično dnevne svetske dogodke; od nedavna je začel donášati tudi razne slike iz hrvatske domovine, kar je hvalevredno, zlasti pa donša slike raznih znamenitih osebnostij. O slikah v obče sodim, da so dokaj slabe in mnoge njih jedva malo nadkriljuje slike iz raznih nemških judovskih listov, portreti so pa nekakova vaba za naročnike. Da ne govorim o raznih osebnostih, katere so na svetskem glasu (razni vladarji, škofje, ministri itd.), donša »Dom i svet« tudi Hrvate, one, kateri so se na slovstvenem polju odlikovali, še česče pa znamenite pristaše in zagovornike raznih političnih strank, čes leposlovni list »stoji nad strankama«. Dakako, dasi »stoji nad strankama«, vendar donša raje vladine pristaše, kar posebno prija listu, ker si ga naroči marsikateri naročnik, kateri bi se drugače ne naročil, čes, kako bi ne podpiral lista, kateri donša slike prevzvišenega gospoda bana — narodnega dobrotnika — prejasne gospe banice in mnogo drugih naših vplivnih oseb. Nu, včasih pa izide v »Dom i svet«-u tudi slika kakovega hrvatskega rodoljuba — da je volk sit in ovca cela — a obé stranki tolaži z besedami: »Mi smo nad strankama!«

Za slikami se vrsté mali odstavki: »osebne viesti, kronika, umrli i nesreće, književnost i umjetnost (obično samo naslovi knjig), kazalište i glasba, trgovina i promet, šah, rebusi i igre«, a vse završujeta: »moda i šport« z eno modno sliko. Kakor vidiš, prijatelj, list je res jako mnogostran in raznovrsten.

Ta leposlovni list torej je osnovan na zdravem temelju, je najbolji in najpriljubljeneji leposlovni časopis in prinaša narodu zdrave, dobre zabave in pa pouke! Jaz pa pravim, da list nima prav nič hrvatskega, kakor ime in pa to, da je pisan v hrvatskem jeziku, vse, vse drugo je tuje, čisto tuje. In baš zaradi tega bode Hrvate potujčeval fino in počasi, ker je jako umen in zvit, oblečen v hrvatsko obleko, kakor volk v ovéji koži. List, narodu koristen, moral bi imeti povsem drugačen temelj, pa tudi biti v drugih rokah;